

FARMACOLOGIA CLINICĂ A PREPARATELOR MEDICAMENTOASE UTILIZATE ÎN AFECȚIUNILE ORGANELOR TUBULUI DIGESTIV

A. Actualitatea

Actualmente, în tratamentul afecțiunilor tubului digestiv este folosit un număr impunător de preparate medicamentoase. În același timp, maladiile tubului digestiv pot influența cinetica acestora, modificând procesul de absorbție, cu consecințe de ordin farmacocinetic și farmacodinamic. Consecințele clinice în astfel de situații sunt greu de prevăzut, fiind dependente de proprietățile fizico-chimice ale medicamentelor, de tratamentul aplicat, de caracterul afecțiunii și starea bolnavului. Acestea determină necesitatea cunoașterii particularităților clinico-farmacologice ale remediilor utilizate în afecțiunile tubului digestiv și a sistemului hepato-biliar.

B. Scopul instruirii

Aplicarea principiilor farmacocinetice și farmacodinamice la individualizarea și optimizarea administrării medicamentelor utilizate în maladiile tubului digestiv și sistemului hepato-biliar.

C. Obiective didactice

Studentul trebuie să posede abilitățile de a:

- a) caracteriza medicamentele utilizate în afecțiunile tubului digestiv și a sistemului hepato-biliar după particularitățile farmacocinetice și farmacodinamice;
- b) prescrie preparatele medicamentoase din această grupă în dependență de boală, starea patologică și particularitățile de vârstă ale pacientului;
- c) aprecia eficacitatea clinică a preparatelor;
- d) prognoza apariția reacțiilor adverse în funcție de regimul de administrare;
- e) aplica metode de profilaxie și corecție a reacțiilor adverse;
- f) prognoza interacțiunile remediilor medicamentoase utilizate în afecțiunile tubului digestiv și afecțiunile sistemului hepato-biliar;
- g) întocmi formularul personal (medicamente-P) al preparatelor utilizate în aceste maladii.

D. Cunoștințe din disciplinele studiate anterior și cele de tangență

Disciplinele medico – biologice: Structura macro- și microscopică a organelor tubului digestiv și a sistemului hepato-biliar. Funcțiile și principiile neuro-umorale de reglare a lor. Particularitățile funcționării tubului digestiv în funcție de vârstă.

Disciplinele clinice. Etiologia, patogeneza și manifestările clinice ale maladiilor și stărilor patologice ale tubului digestiv și a sistemului hepato-biliar. Metodele de investigații pentru aprecierea stării funcționale a organelor tubului digestiv și stabilirea diagnosticului corect.

Farmacologie. Clasificarea, mecanismele de acțiune, indicațiile și contraindicațiile, efectele nedorite ale remediilor medicamentoase, utilizate în afecțiunile tubului digestiv și a sistemului hepato-biliar.

E. Întrebări pentru autoinstruire

I. Caracteristica clinico-farmacologică a grupelor de medicamente utilizate în afecțiunile tractului digestiv.

1. Clasificarea preparatelor cu influență asupra tractului digestiv.
2. Farmacologia clinică a remediilor utilizate în hiposecreția glandelor gastrice și intestinale: clasificarea, particularitățile mecanismului de acțiune, indicațiile și principiile de utilizare a preparatelor de substituție.
3. Preparatele de substituție în hipofuncția exocrină a pancreasului: clasificarea, particularitățile mecanismului de acțiune și a efectelor, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse, farmacocinetica.
4. Clasificarea remediilor medicamentoase utilizate în hipersecreția gastrică și tratamentul bolii ulceroase. Farmacologia clinică a antiulceroaselor din grupul M-colinoblocantelor:

- clasificarea, particularitățile mecanismului de acțiune și a efectului antiulceros, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse, farmacocinetica, interacțiuni medicamentoase.
5. H₂-histaminoblocantele utilizate în boala ulceroasă: clasificarea, particularitățile mecanismului de acțiune și a efectului antiulceros, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse, farmacocinetica, interacțiuni medicamentoase.
  6. Inhibitorii pompei protonice utilizați în boala ulceroasă: clasificarea, particularitățile mecanismului de acțiune și a efectului antiulceros, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse, farmacocinetica, interacțiuni medicamentoase.
  7. Farmacologia clinică a analogilor somatostatinei ca antiulceroase: particularitățile mecanismului de acțiune și a efectului antiulceros, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse, farmacocinetica.
  8. Farmacologia clinică a analogilor prostaglandinelor ca antiulceroase: particularitățile mecanismului de acțiune și a efectului antiulceros, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse, farmacocinetica.
  9. Antiacidele utilizate în hipersecreția gastrică: clasificarea după solubilitate, particularitățile de acțiune și a efectului antiulceros, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse, interacțiuni medicamentoase, interacțiuni medicamentoase.
  10. Gastroprotectoarele utilizate în boala ulceroasă: clasificarea, particularitățile mecanismului de acțiune și a efectului antiulceros, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse, farmacocinetica.
  11. Farmacologia clinică a preparatelor utilizate în hiperfuncția exocrină a pancreasului: particularitățile mecanismului de acțiune și a efectelor farmacologice, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse, farmacocinetica.
  12. Preparatele prokinetice: clasificarea, particularitățile mecanismului de acțiune și a efectelor farmacologice, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse, farmacocinetica, interacțiuni medicamentoase.
  13. Clasificarea preparatelor laxative și purgative. Laxativele de volum și prin înmuierea scaunului: particularitățile mecanismului de acțiune și a efectului laxativ, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse, interacțiuni medicamentoase, interacțiuni medicamentoase.
  14. Purgativele osmotice: particularitățile mecanismului de acțiune și a efectului laxativ și purgativ, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse, interacțiuni medicamentoase.
  15. Farmacologia clinică a purgativelor iritante: clasificarea, particularitățile mecanismului de acțiune și a efectului purgativ, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse.
  16. Clasificarea antidiareicelor. Particularitățile de acțiune și a efectului antidiareic, indicațiile și principiile de utilizare a preparatelor astringente, mucilaginoase și adsorbante.
  17. Farmacologia clinică a M-colinoblocantelor și analgezicelor opioide ca antidiareice: particularitățile de acțiune și a efectului antidiareic, indicațiile și principiile de utilizare, interacțiuni medicamentoase.
  18. Preparatele antidiareice sintetice: particularitățile de acțiune și a efectului antidiareic, indicațiile și principiile de utilizare.
  19. Preparatele utilizate în meteorism și flatulență: clasificarea, particularitățile de acțiune și a efectului antiflatulent, indicațiile și principiile de selectare și utilizare.
  20. Clasificarea antivomitivelor. Particularitățile de acțiune și de utilizare a H₁-antihistaminicelor, dopaminoblocantelor, serotoninoblocantelor, M-colinoblocantelor, neurolepticelor, benzodiazepinelor, glucocorticoizilor ca antivomitiv, reacții adverse, interacțiuni medicamentoase.
  21. Farmacologia clinică a antagoniștilor serotoninei și canabinoidelor ca antivomitiv: mecanismul de acțiune, particularitățile efectului antivomitiv, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse, farmacocinetica.
  22. Farmacologia clinică a dopaminoblocantelor ca antivomitiv: mecanismul de acțiune, particularitățile efectului antivomitiv, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse,

- farmacocinetica.
23. Clasificarea antiinflamatoarelor intestinale. Azo-compușii: mecanismul și particularitățile de acțiune, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse, farmacocinetica.
  24. Clasificarea remediilor hepatotrope. Farmacologia clinică a hepatoprotectoarelor: clasificarea, mecanismele de acțiune, efectele farmacologice, indicațiile și principiile de selectare și utilizare, reacțiile adverse.
  25. Farmacologia clinică a hepatoprotectoarelor de origine entomologică: clasificarea, mecanismele de acțiune, efectele farmacologice, indicațiile și principiile de selectare și utilizare, reacțiile adverse.
  26. Clasificarea remediilor cu influență asupra secreției și excreției bilei. Colesecreticele: particularitățile mecanismului de acțiune și a efectelor farmacologice, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse.
  27. Colecistochineticele: particularitățile mecanismului de acțiune și a efectelor farmacologice, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse.
  28. Colelitoliticele: particularitățile mecanismului de acțiune și a efectelor farmacologice, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse
  29. Spasmoliticele: clasificarea, particularitățile mecanismului de acțiune și a efectului colespasmolitic, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse, interacțiuni medicamentoase.
  30. Clasificarea preparatelor antivirale utilizate în hepatita virală B și C: mecanismul și particularitățile de acțiune, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse, farmacocinetica.
  31. Particularitățile de utilizare a preparatelor medicamentoase în ciroza hepatică: mecanismul și particularitățile de acțiune, indicațiile și principiile de utilizare, reacțiile adverse,
  32. Particularitățile de utilizare a preparatelor utilizate în afecțiunile tractului digestiv la gravide, în pediatrie și geriatrie.

II. Selectarea și utilizarea clinico-farmacologică a medicamentelor în afecțiunile digestive:

- Principii de selectare și utilizare a medicamentelor în gastrita hiperacidă;
- Principii de selectare și utilizare a medicamentelor în ulcer gastric și duodenal;
- Principii de selectare și utilizare a medicamentelor în pancreatită acută;
- Principii de selectare și utilizare a medicamentelor în pancreatită cronică.

F. Lucrul individual:

1. Caracterizarea succintă a principalelor preparate

Pe verticală. Denumirea preparatului (română).

Pe orizontală. Sinonimele, formele de livrare, modul de administrare, dozele (terapeutice, maxime), mecanismul de acțiune, indicațiile, contraindicațiile, reacțiile adverse.

Pantoprazol, esomeprazol, nizatidina, octreotid, misoprostol, lactuloza, dimeticona, budesonida, acid lipoic, ribaverina, creon 25, docusat de sodiu, picosulfatul de sodiu, domperidona, salasosulfopiridazina, imuheptina, butilscolamina.

2. Exerciții de receptură medicală (vezi anul III):

Pirenzepina, atropina, almagel, omeprazol, sucralfat, famotidina, pancreatina, panzinorm, subcitră de bismut coloidal, neostigmina, drotaverina, platifilina, baralgina, sulpirid, regesan, metoclopramida, ondansetron, aprotinina, bisacodil, loperamida, bactisubtil, sulfat de magneziu, azatioprina, silimarina, esențiale, ademetonina, mesalazina, acid ursodezoxicolic, mebeverina,

3. Indicații preparate utilizate în (pentru):

Reflux esofagian; gastrite hipoacide; colon iritabil; steatoza hepatică; hepatita virală B; ciroza hepatică; pancreatită cronică cu gastrită hipoacidă; pancreatită cronică cu meteorism; pancreatită cronică cu colecistită; pancreatita acută; hemoragii din ulcerul gastric și duodenal; profilaxia ulcerelor iatrogene (AINS, AIS etc.); profilaxia ulcerelor la fumători și cu abuz de alcool; sindromul Zollinger-Elison; neutralizarea acidității gastrice; protecția și accelerarea

cicatrizării mucoasei gastrice și duodenale; hipomotilitate gastrică și intestinală; atonie intestinală postoperatorie cu meteorism; flatulență și distensie intestinală; meteorism; colici intestinale; constipatii funcționale persistente; constipatii la bolnavii cu afecțiuni anale; constipatii la bolnavii ce necesită evitarea efortului la defecare; pregătirea intestinului pentru examen radiologic și ultrasonografic; voma postoperatorie și postanestezică; vomă din boala actinică; voma produsă de medicamente; voma din toxicoza gravidelor; vomă din răul de mișcare (cinetoze); diaree acută neinfecțioasă; colita ulceroasă nespecifică și boala Krohn, coleretice de substituție în fistule biliare; coleretice pentru combaterea stazei biliare, drenarea bilei; efectuarea tubajului duodenal (sondajului orb); colici biliare; afecțiuni hepatice toxice și medicamentoase; afecțiuni hepatice în toxicozele gravidelor; hiperbilirubinemie funcțională și congenitală; precomă și comă hepatică; encefalopatie hepatică; dischinezia căilor biliare tip hipertonic, dischinezia căilor biliare tip hipoton.

4. **Teste.** Farmacologia clinică. Teste de autoevaluare, Chișinău, 2000, pag. 178;
5. Клиническая фармакология (Тесты для самоподготовки), Кишинэу, 2014, стр.73;
6. **Cazuri clinice.** Ghid cazuri clinice, Chișinău, 2017, pag.50;
7. **Situații virtuale.** Îndrumar pentru lucrări de laborator la farmacologie, Chișinău, 2016, pag. 214.
8. **Selectarea medicamentelor P-personale și tratamentului P-personal** după criteriile eficacității, inofensivității, acceptabilității și cost pentru includerea în formularul personal (medicamente P).